

zaaknummer 2013 W 1048

Datum beslissing: 16 september 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. M.Y.M. Renken, advocaat te Leiden,

tegen:

(wijlen) **[naam],**
geboren op [datum], overleden op [datum],
tijdens zijn leven sinds [datum] lid van de Congregatie der
Montfortanen en in [jaar] tot priester gewijd,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde.

1. De procedure

Het klaagschrift (met bijlagen) is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 28 oktober 2013. Op 5 november 2013 heeft de griffie nog twee bijlagen bij het klaagschrift ontvangen van de juridisch adviseur mr. Renken.

Op 24 december 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], provinciaal overste van de Nederlandse Montfortanen.

Op 18 februari 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen en heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd vergezeld door haar zoon, de heer [naam], en bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Renken.

Namens de Congregatie zijn verschenen de overste [naam] voornoemd en [naam], voormalig provinciaal overste van de Congregatie der Montfortanen.

Aan het einde van de zitting werd afgesproken dat overste [naam] zou proberen contact op te nemen met, in ieder geval, koster [naam]. Een verslag daarvan zou hij doen toekomen aan de griffie.

Op 19 februari 2014 heeft de griffie via een email-bericht van mr. Renken nog nadere informatie ontvangen.

Op 11 maart 2014 heeft de griffie het gespreksverslag ontvangen van de overste [naam].

Op 24 maart 2014 is hierop bij de griffie een reactie binnengekomen van mr. Renken.

Op 11 april 2014 is mevrouw J.S. Oude Breuil, bijzondere griffier van de Klachtencommissie, namens de voorzitter van de Klachtencommissie, schriftelijk verzocht nader onderzoek te doen op grond van artikel 17 jo artikel 12 van de Klachtenprocedure om een aantal zaken te

verifiëren. Dit nader onderzoek is door de griffie per brief van 11 april 2014 aangekondigd aan de overste Denneman en de juridisch adviseur mr. Renken.

Op 22 april 2014 is bij de griffie nog een brief binnengekomen van mr. Renken.

De griffie heeft het onderzoeksrapport d.d. 4 juli 2014 van mevrouw Oude Breuil ontvangen. Vervolgens zijn bij de griffie reacties op dit rapport binnengekomen van de overste Denneman en van mr. Renken (met bijlagen), respectievelijk op 11 augustus en 25 augustus 2014.

2. De klacht

2.1 Klaagster woonde tegenover de kerk/kapel [naam] in [plaats], een Maria-bedevaartplaats. Het gezin van klaagster was financieel afhankelijk van de bezoekers van het bedevaartsoord.

Aangeklaagde, destijds rector, woonde in de kerkelijke woning. Op een dag vroeg aangeklaagde aan de ouders van klaagster of klaagster als huishoudster bij hem mocht werken. De ouders voelden zich vereerd en gaven toestemming. Klaagster was toen 13 jaar oud.

Op haar eerste werkdag werd klaagster direct na binnenkomst op ruwe wijze door aangeklaagde gegrepen en de huiskamer ingeduwde. Hij betastte haar overal, ook bij haar borsten (boven haar kleding) en probeerde haar op haar gezicht en mond te zoenen. Het lukte klaagster om zich los te rukken. Ze hoopte naar buiten te kunnen komen, maar de buitendeur van de keuken bleek op slot te zijn. Het viel klaagster opeens op dat alle gordijnen gesloten waren. Dit wijst er op dat aangeklaagde zich kennelijk had voorbereid. Aangeklaagde kwam klaagster in de keuken achterna en heeft haar vervolgens verkracht. Het lukte aangeklaagde om haar onderkleding uit te trekken en haar volledig te penetreren, staande, inclusief ejaculatie. Aangeklaagde ging hierbij zeer ruw en hardhandig te werk. Hij kneedde haar borsten zo hard, dat zij er blauwe plekken aan overhield. Terwijl aangeklaagde bezig was, zei hij tegen haar: "Wat maakt het nou uit, het is je toch al een keer eerder overkomen". Na ongeveer 15 à 20 minuten lukte het klaagster opnieuw op zichzelf los te rukken en is ze huilend via de voordeur naar huis gevlucht. [De opmerking van aangeklaagde had betrekking op de verkrachting van klaagster als 7-jarig meisje door een gevluchte gedetineerde. Aangeklaagde was hiervan kennelijk op de hoogte.]

Thuis vertelde klaagster alles aan haar moeder. Tot haar grote ontsteltenis geloofde haar moeder haar niet en in plaats van dat ze door haar moeder getroost werd, werd klaagster flink geslagen door haar. Klaagsters moeder was zo kwaad en ontdaan dat zij vervolgens aan haar twee zonen, de broers van klaagster, de opdracht gaf om klaagster in de schuur vast te binden en te slaan. Klaagster is net zo lang geslagen, tot ze 'toegaf' dat ze had gelogen.

Sinds dit voorval werd klaagster geregeld voor leugenaar uitgemaakt. Moeder wilde dat klaagster haar excuses aan aangeklaagde ging aanbieden, maar dat heeft ze categorisch geweigerd.

Tot aan de verkrachting biechtte klaagster altijd bij aangeklaagde. Op een dag vertelde aangeklaagde dat ze niet meer hoefde te biechten. Ze hoefde hem alleen maar te vertellen wat ze met de jongens deed. Kennelijk was aangeklaagde in de veronderstelling dat klaagster toen al seksueel actief was. Dit was niet het geval, integendeel, klaagster werd in die tijd door de jongens 'de maagd van [plaats]' genoemd. Klaagster was wel seksueel voorgelicht door haar vader, nadat zij op 7-jarige leeftijd was verkracht. Met vader had klaagster een warme band, maar hij was helaas niet in staat het voor zijn dochter op te nemen.

2.2 De gevolgen van de verkrachting zijn enorm geweest voor klaagster. Klaagster is nooit over het verdriet heen gekomen dat zij door haar eigen familie als leugenaar werd neergezet. Moeder zette de hele familie tegen klaagster op. Helaas bleef het verhaal niet binnen de familie en werd het al snel een roddel in [plaats]. Ook op de nonnenschool werd klaagster gepest en buitengesloten en werd ze uitgejouwd als 'kerkbesmeurster' en 'leugenaar'.

Het gebeuren heeft haar haar hele jeugd achtervolgd, tot zij op haar 17^e zelfstandig ging wonen in [plaats]. Sindsdien is het contact met haar familie nagenoeg verbroken en is ze nooit meer naar [plaats] teruggekeerd. Met haar vader hield klaagster wel contact, ze spraken stiekem ergens af. In [maand] 1986 is haar vader overleden. Klaagster mist hem nog steeds

Klaagsters familie is haar in moeilijke tijden, zoals na het overlijden van haar echtgenoot, nimmer tot steun geweest. Na het overlijden van haar beide ouders heeft klaagster niet in de erfenis meegedeeld.

Klaagster heeft zich dus zeer eenzaam en buitengesloten gevoeld en is altijd bang geweest niet geloofd te worden. Dit heeft haar als mens gevormd.

2.3 Klaagster wil geloofd worden en zoekt erkenning voor hetgeen haar is overkomen. Een geldelijke genoegdoening komt pas op de tweede plaats.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De provinciaal overste heeft in zijn reactie gesteld dat onderzoek is verricht in het archief van de provincie en naar de levensloop van aangeklaagde. In 1960 kreeg aangeklaagde de benoeming als rector van [instelling] in [plaats]. Aangeklaagde was daar pastor, leider van bedevaarten. Hij woonde in de rectoraatswoning.

De provinciaal overste concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk onoorbaar gedrag van aangeklaagde. Verder zijn er geen andere meldingen van seksueel misbruik tegen aangeklaagde bij de Congregatie bekend. Ook uit het onderzoek dat door de Commissie Deetman is verricht, is hiervan niets gebleken. De provinciaal overste kan derhalve niet bevestigen noch ontkennen dat aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik van klaagster.

De recente verklaringen die klaagster als steunbewijs heeft overlegd geven weinig concrete informatie over hetgeen is voorgevallen in de rectoraatswoning en voeren terug op het relaas van klaagster zelf.

Dat klaagster voor de tweede maal slachtoffer zou zijn geworden van een ernstig vergrijp en wel door één van de medebroeders is uitermate verwerpelijk. Diepe schaamte en berouw van de kant van de Congregatie is dan gepast.

4. De beoordeling

4.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 De Klachtencommissie heeft geen reden om aan de oprechtheid van klaagster te twifelen. Bij de beoordeling van de voorliggende zaak dient de Klachtencommissie echter de vraag te beantwoorden of er zodanige feiten of omstandigheden aan het licht zijn gekomen, dat de verklaring van klaagster voor een objectieve derde aannemelijk moet worden geacht.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie zijn daartoe de verklaringen van klaagsters zus en zoon en het feit dat de huidige rector na een gesprek van een uur het verhaal geloofwaardig achtte zonder over duidelijke aanwijzingen te beschikken, niet toereikend.

Tijdens de behandeling ter zitting heeft klaagster in dit verband een belangrijke gebeurtenis naar voren gebracht. Zij heeft toen gesproken over haar bezoek aan de kapel op 10 juni 2012, met een bevriend stel (de heer en mevrouw [naam]) en hun zoon, en de ontmoeting daar met de aanwezige koster. Het was klaagster toen opgevallen dat de foto van aangeklaagde ontbrak in de vitrinekast, waarin foto's van oud-rectoren stonden opgesteld. Volgens klaagster heeft de koster toen opgemerkt: "Die komt hier niet meer in, die heeft al genoeg ellende veroorzaakt (of woorden van gelijke strekking)".

Later, op 24 juli 2013 is klaagster nog een keer teruggegaan naar de kapel met haar zoon. De koster ontkende toen dat hij op die bewuste dag 10 juni 2012 met klaagster had gesproken.

Ter zitting werd afgesproken dat de provinciaal overste navraag zou doen in [plaats]. Na afloop van de zitting heeft de provinciaal overste contact opgenomen met de door klaagster genoemde koster. Er heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de provinciaal overste en de heer en mevrouw [naam] en de heer en mevrouw [naam]. Dit gesprek heeft echter geen nader steunbewijs opgeleverd.

Vervolgens heeft er, in opdracht van de voorzitter van de Klachtencommissie, een nader onderzoek plaatsgevonden. De Klachtencommissie heeft kennis genomen van de inhoud van het onderzoeksrapport van de bijzondere griffier van de Klachtencommissie, mevrouw Oude Breuil.

Ondanks het uitgebreide en grondige onderzoek van mevrouw Oude Breuil is niet komen vast te staan wie de persoon is geweest die klaagster destijds op 10 juni 2012 heeft rondgeleid en toen de door haar genoemde bovenvermelde uitspraak heeft gedaan over aangeklaagde. Uit het onderzoek is ook niet gebleken van enige aanwijzing van mogelijk seksueel vrijpostig (of erger) gedrag van aangeklaagde, noch werd op enigerlei wijze uitgesproken of bevestigd het door klaagster geuite vermoeden dat vanwege dergelijke geruchten of berichten de foto van aangeklaagde mogelijk was verwijderd. Ten slotte heeft de Klachtencommissie moeten constateren dat de familie [naam] niet bereid was medewerking te verlenen aan het onderzoek.

In haar reactie van 21 augustus 2014 op het onderzoeksrapport komen klaagster en haar juridisch adviseur tot de conclusie dat het onderzoek duidelijk maakt dat er veel wordt verzwegen en wordt verdraaid, en dat er in ieder geval "iets" is dat betrokkenen weerhoudt openheid van zaken te geven. Echter, ook al zou die conclusie juist zijn, dan kan dat niet zonder meer worden uitgelegd als een concreet en/of doorslaggevend steunbewijs voor het verhaal van klaagster. De conclusie is daartoe niet voldoende. Er zijn concrete aanknopingspunten nodig om de feiten die klaagster heeft gesteld aannemelijk te maken. Het verzoek van klaagster om bepaalde mensen onder ede te horen is in dat verband dan ook zeer

begrijpelijk, maar het onder ede horen van getuigen behoort niet tot de mogelijkheden van de Klachtencommissie.

Na bestudering van de inhoud van alle overgelegde stukken, zowel vóór als na de behandeling van de zaak ter zitting, - de verklaringen van de zus en zoon van klaagster, de verklaring van rector [naam], het gespreksverslag van de provinciaal overste, het onderzoeksrapport van de bijzondere griffier en de ingestuurde brieven/emails - moet de Klachtencommissie derhalve tot de slotsom komen dat niet is gebleken van feiten en/of omstandigheden die toereikend steunbewijs opleveren voor onderhavige klacht, te weten verkrachting van klaagster op 13-jarige leeftijd door aangeklaagde in de rectoraatswoning.

Bij het Meldpunt zijn verder ook geen meldingen of klachten binnengekomen met betrekking tot seksueel misbruik door aangeklaagde en in de rapportage van de Commissie Deetman wordt aangeklaagde ook niet genoemd als vermoedelijke pleger.

4.4 De Klachtencommissie moet op grond van het voorgaande derhalve vaststellen dat - ondanks het nader onderzoek dat heeft plaatsgevonden - voor de feiten die klaagster heeft gesteld onvoldoende steunbewijs, dan wel aanknopingspunten zijn gevonden voor de aannemelijkheid van de klacht. Hoewel de Klachtencommissie zich realiseert dat dit voor klaagster zeer teleurstellend is, moet de Klachtencommissie de provinciaal overste adviseren de klacht ongegrond te verklaren, waarmee uiteraard niet gezegd wil zijn dat de door klaagster gestelde feiten niet waar zijn.

4.5 Indien in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht ten aanzien van deze aangeklaagde ondersteunen, dan bestaat voor klaagster de mogelijkheid om ten aanzien van deze aangeklaagde herziening van de uitspraak te verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de provinciaal overste van de Congregatie der Montfortanen de klacht niet gegrond te verklaren

Dit advies is vastgesteld op 16 september 2014 door:

mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, W.M. Veltman-Breddels en mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

mr. G.A.M. Stevens,
voorzitter

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.